

Välkomna!

Tacksam om ni stänger av era mikrofoner under föreläsningen!

Om ni har ngn fråga så ställ den gärna i chatten så ska jag försöka svara i slutet av föreläsningen

<https://lisa.lio.se/Startsida/Verksamheter/Vardportal-tandvard/Folktandvarden/Samarbete-ATVSTV/>

Ektopisk eruption av hörntänder

Specialisttandvård för barn och unga

20211012

Övertandläkare Jan Lundström

Centrum för Ortodonti/Pedodonti

Linköping

Disposition

- Definitioner
- Bettutveckling
- Etiologi
- Diagnostik
- Röntgenmetoder
- Behandling

vårdprogram ortodonti

Hjälp

Allt

Styrande dokument

Regionens webbsidor

Personal

Nytt: Tjänster

Aktiva filter:

Styrande dokument ✕

Filtrera resultat efter

Typ av sökträff

Sök bland filter här...

Styrande dokument	461
Vanliga webbsidor	152
Medarbetare	52
Lex Maria	7
Nyheter	2
Tjänster	1

Källa

Sök bland filter här...

Dokument	461
----------	-----

461 resultat

Styrande Dokument (Dokumenta)

Ortodonti vårdprogram

Dokumentnummer: 38754 Innehållsansvarig: Version: Christina Svanberg | Övertandläkare 1 Godkänd av: Giltigt fr o m: Lotta Ranggård | Verksamhetschef 2020-11-16 **Ortodonti vårdprogram** Dokumenttyp: Utfärdande verksamhet: Riktlinjer - medicinska Sida 1/6 Centrum för **Ortodonti**/Pedodonti Linköping 1 Vision och mål Invånare i Region Östergötland ska

 Publicerat 2020-11-16 Innehållsansvarig Christina Svanberg Godkännare Lotta Ranggård

 Riktlinjer - medicinska Folk tandvården

Styrande Dokument (Dokumenta)

Frontala inverteringar

Dokumentnummer: 38780 Innehållsansvarig: Version: Christina Svanberg | Övertandläkare 1 Godkänd av: Giltigt fr o m: Lotta Ranggård | Verksamhetschef 2020-11-16 Frontala inverteringar Dokumenttyp: Utfärdande verksamhet: Riktlinjer - medicinska Sida 1/4 Centrum för **Ortodonti**/Pedodonti Linköping Frontal invertering är en bettavvikelse där en eller

 Publicerat 2020-11-16 Innehållsansvarig Christina Svanberg Godkännare Lotta Ranggård

 Riktlinjer - medicinska Folk tandvården

Definitioner

Retinerad tand: En tand bedöms retinerad då dess eruptionstid är väsentligen överskriden ($>2SD$) och den inte uppvisar några kliniska och/eller röntgenologiska tecken på eruption.

Ektopisk eruption: Då en tand har en avvikande eruptionsväg eller om den har erupterat i en onormal position.

Konsultvisning eller Konsultationsremiss?

Remiss vid akuta situationer;
T ex pågående resorptioner.

Övriga frågeställningar;
behov extraktion primära tänder, behov tandställning
etc tas med fördel upp på ortodontivisning.

Rotresorption

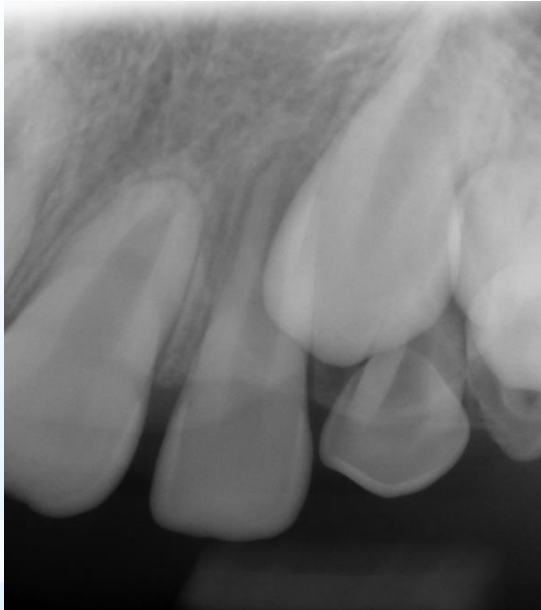
Plats: ofta pal ök-lateral
Flickor vs pojkar 4:1
Många tänder kan dock
fungera länge trots
resorption av varierande
grad.

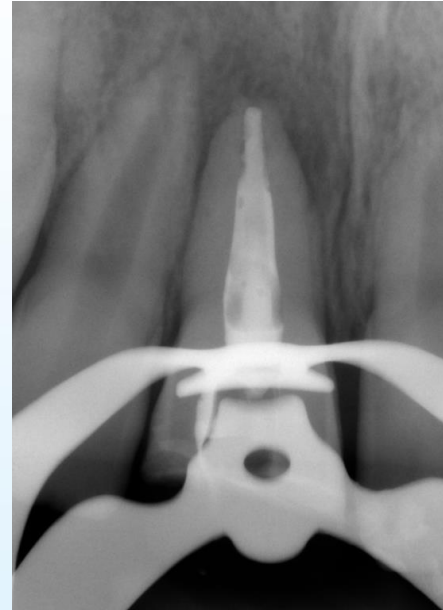

201608

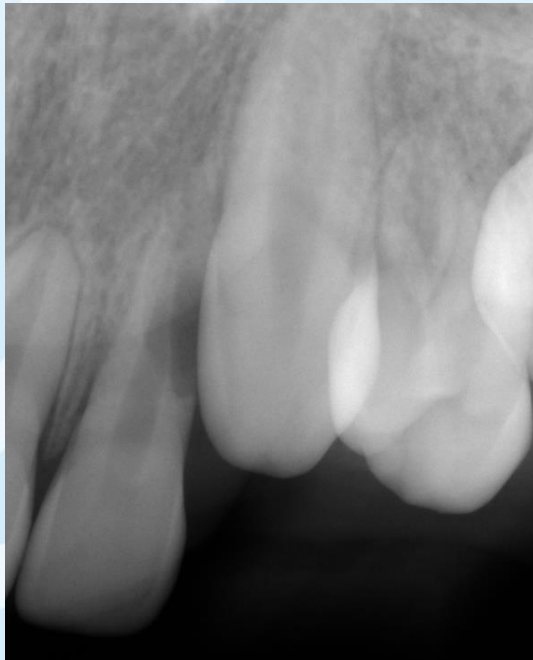
10-årig kille

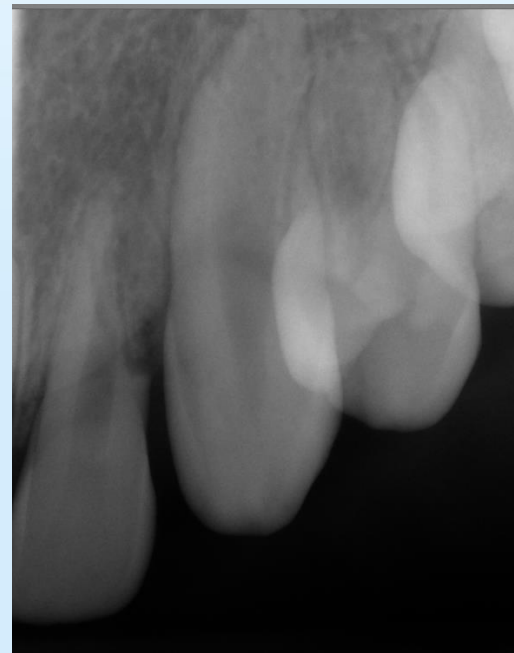
201702

201801

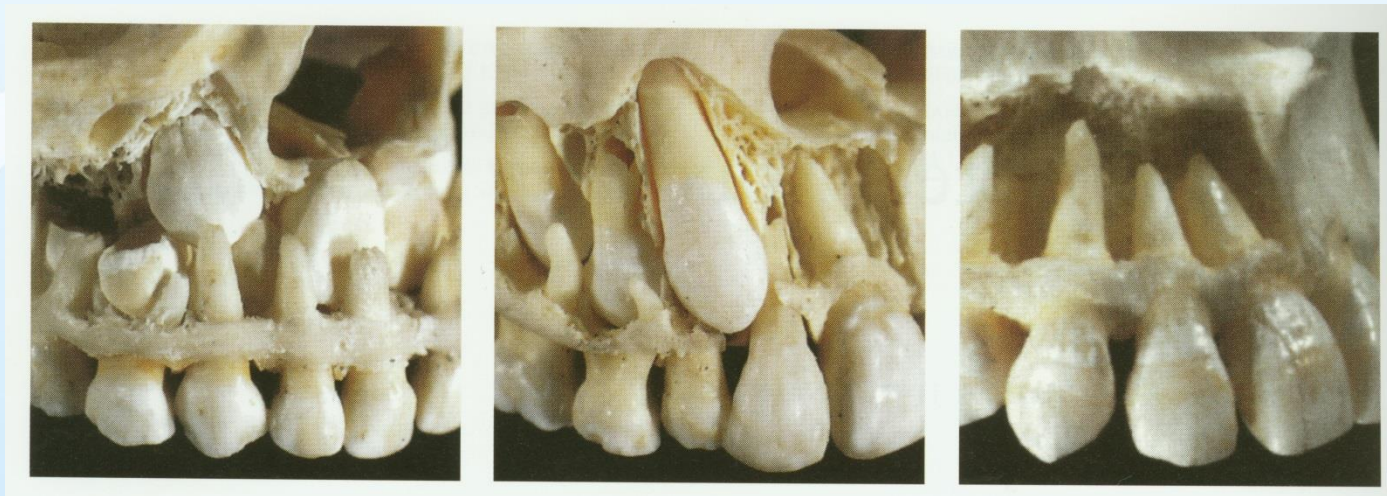

201811

Normalt eruptionsmönster

Eruption; permanenta bettet

Flickor generellt $\frac{1}{2}$ år tidigare än pojkar

3:or överkäke och 5:or underkäke

Individuell värdering

Stora skillnader i biologisk mognad
Värdera helheten

Har patient generellt sen bettutveckling
är det troligt att även 3:or är sena och
då kanske de inte är palpabla i 10 åå.
Men man bör ha bedömt 3:or
någonstans mellan 10-11 års ålder
Kliniskt och ev röntgenologiskt

- Max min för normal bettutveckling
= Medel +/- 2,5 år

5:e klass

Retinerade hörntänder ök uk

- Ök 1-2%, Uk 0.35%
- Pal ret 80-85%
- Flickor vs pojkar 2:1
- Barn 8-12 år, behov av lägesrtg i ca 8%

Etiologi

Generella orsaker

Endokrina störningar

Febersjukdomar

Strålning

Lokala orsaker

Primär trångställning

Hereditet

Ektopi av tandanlaget

Avsaknad av styrelement
(Tapptänder, aplasier)

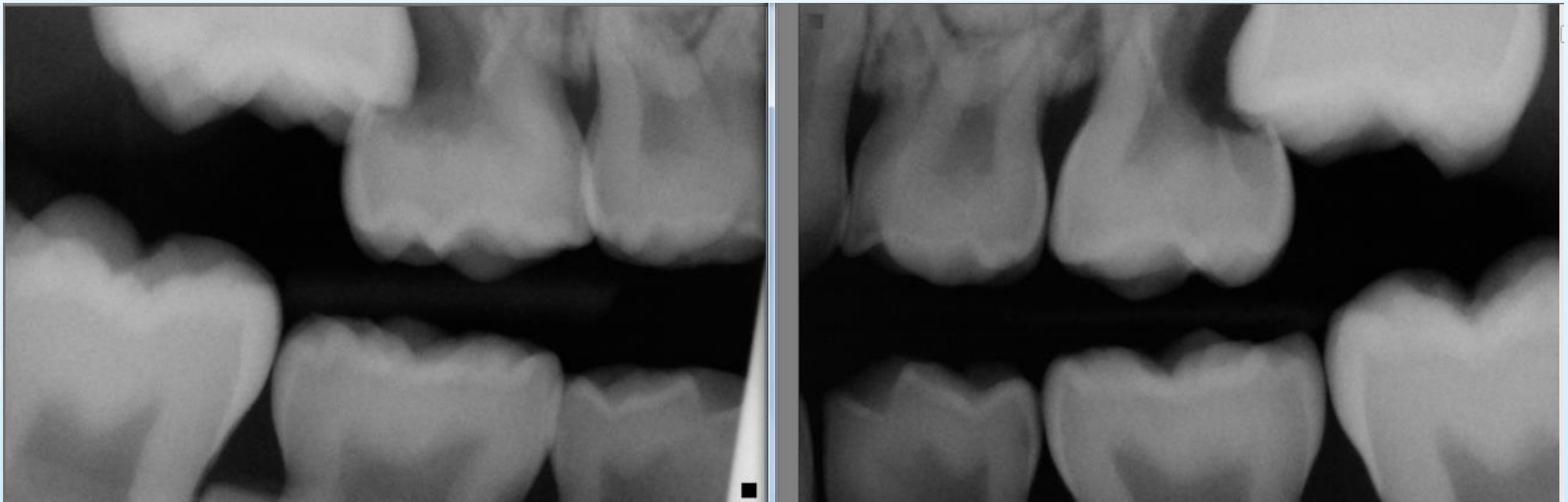
Eruptionshinder

Trauma

CHECKLISTA – SENT VÄXELBETT

Tand/tänder	Symptom/orsak	Åtgärd	VISA?
3:ors läge	Kan palperas buccalt i gott läge vid 9-10 år	OK	
	Kan ej palperas och patienten är sen i tandväxling	Avvakta 6-12 mån och ta ny röntgen	
	Kan ej palperas och det i övrigt är normal tandväxling	Lägesbestäm 3:an med två röntgen: Buccalt läge och god resorption av 03:ans rot – OK	
		Buccalt läge, kraftigt mesialt läge och/eller dålig resorption av 03:ans rot	VISA
		Lingualt läge eller annat atypiskt läge	VISA
Misstanke om agenesi	Föräldrar eller syskon har agenesier? Permanent tänder tom sjuor syns ej på btw?	Panoramaröntgen om agenesi/agenesier finns	VISA Innan sjuorna erupterar

Diagnostik

Klinisk bedömning

- Palpation av hörntandsutbuktning
- Överskriden eruptionstid
- Persisterande primära 3:or
- Asymmetrisk eruption
- Närliggande tänders status och ställning
- Avvikande kronform (tapptand)

Hörntandsutbuktning

Metoder för röntgenologisk lägesbestämning av retinerade tänder

Förstoringsmetod på panorama

Jämförelse av kronbredd ök-3:a och premolar
i samma kvadrant på panorama

Ök-3:a normalt 0,5mm större

Buccal retention då ök-3:a förminskad

Palatinal retention då ök-3:a förstörad

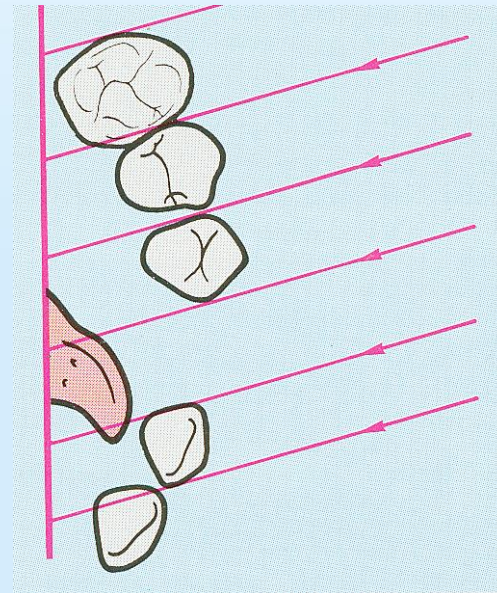
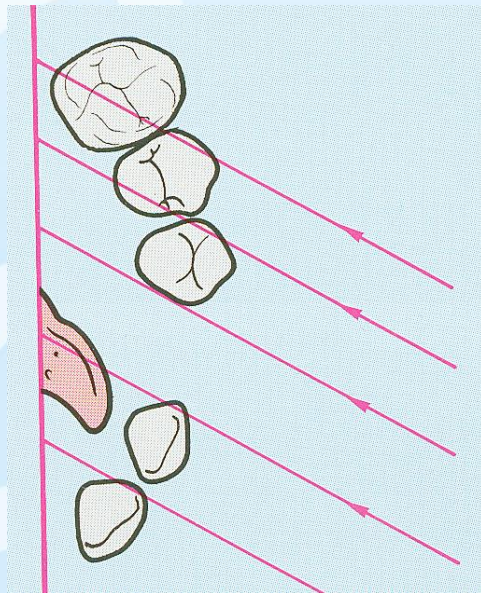

Parallaxmetod

Två IO apikalbilder

Samma sensorplacering

Strålkällan: samma vertikala position
men ändrad horisontell vinkel

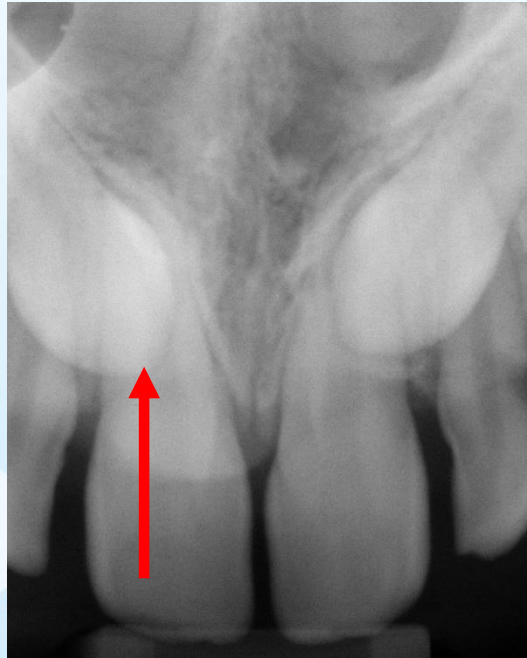
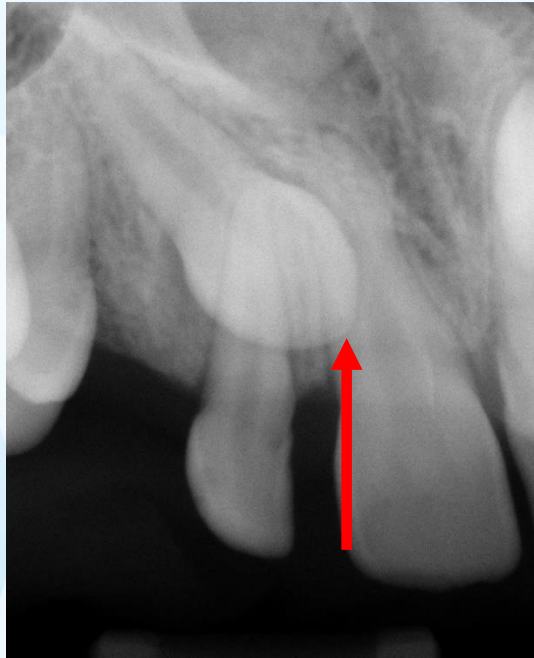

Hur värderar man rtg bilder på 3:or? Hur stor risk är det för Resorption/Retention?

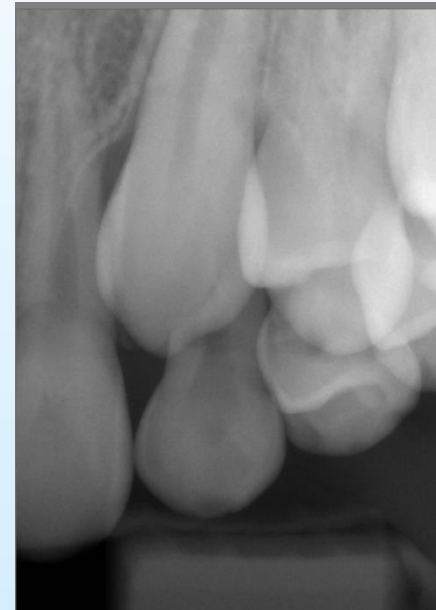
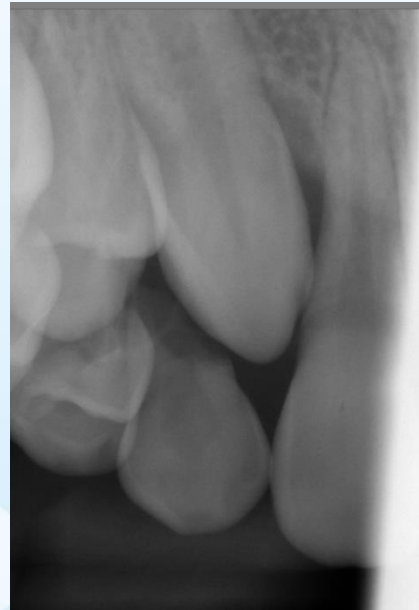
- Position av 3:a genom lägesbestämning
- Asymmetrier i tandpar?
- Resorption av primära tänder normal eller atypisk eller obefintlig?
- Lutning av permanenta 3:or i förhållande till omgivande tänder
- Follikelstorlek 3:or /Breddökad?
- Hur högt/lågt ligger 3:a jmf med intilliggande tand?
- Hur mkt utrymme finns det i tandbågen?

23 kommer buccalt, 63, 53 sitter kvar men är lösa, inf att vicka. Ny ktr när ?

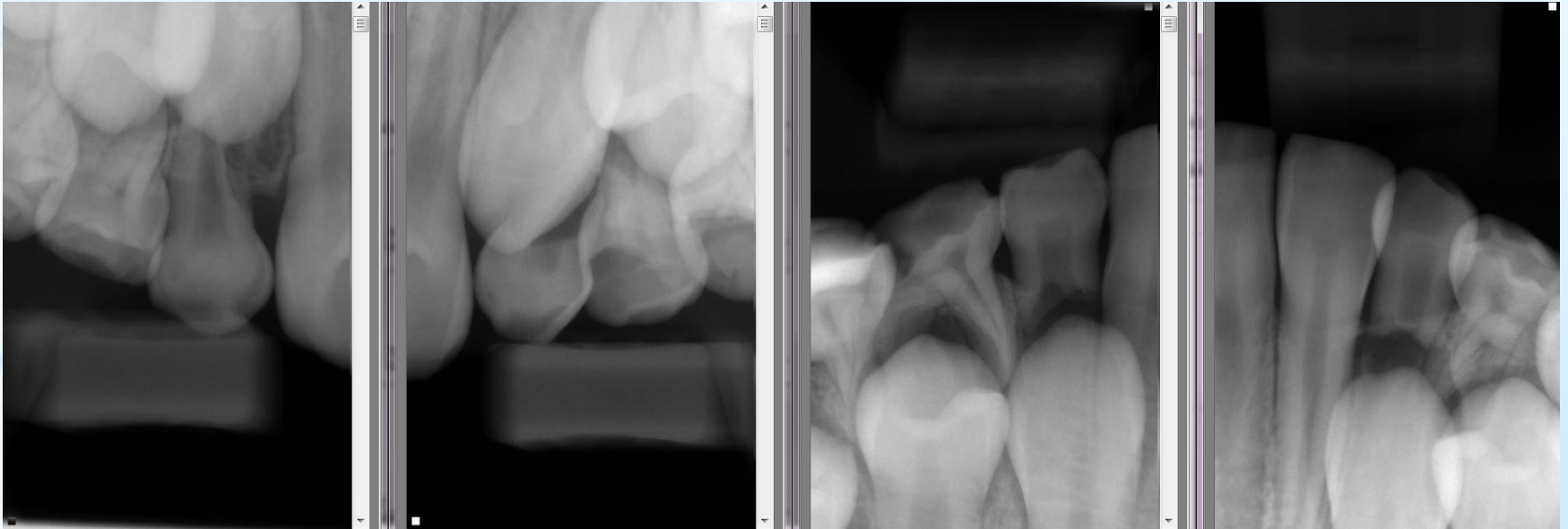
- Rtg: Maj

Ny kontroll Nov (6 mån). Tydligt mobila

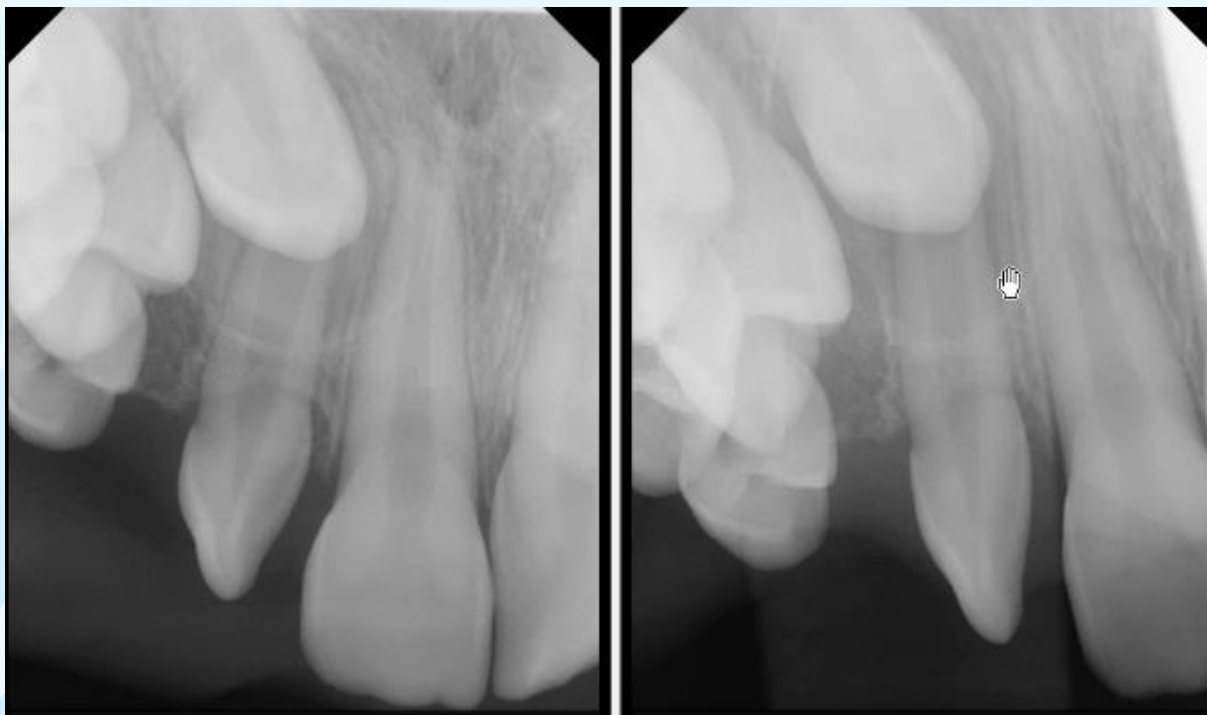
Pat 10 år

Viss skillnad mellan 13,23 eruption
men 13 ligger i rel bra

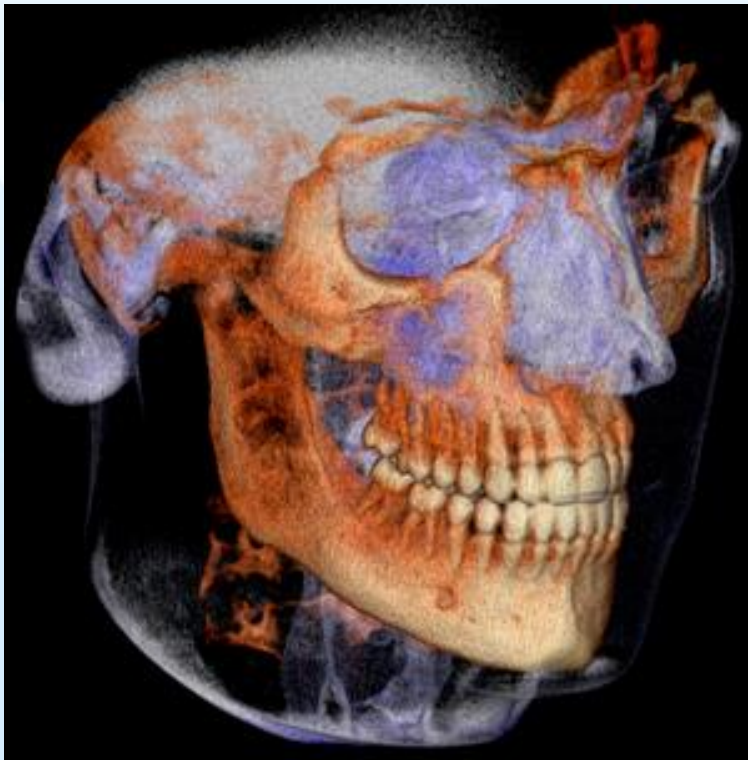
avvakta 6 månader, ny ktr

CBCT

(Cone Beam Computer Tomography)

Diagnostrappa

Klinisk bedömning (eruptionstid, palpation)

Verifiering av läge med IO rtg enl Parallaxmetod

Panoramartg (ktr angulering, övriga tänder/vävnader)

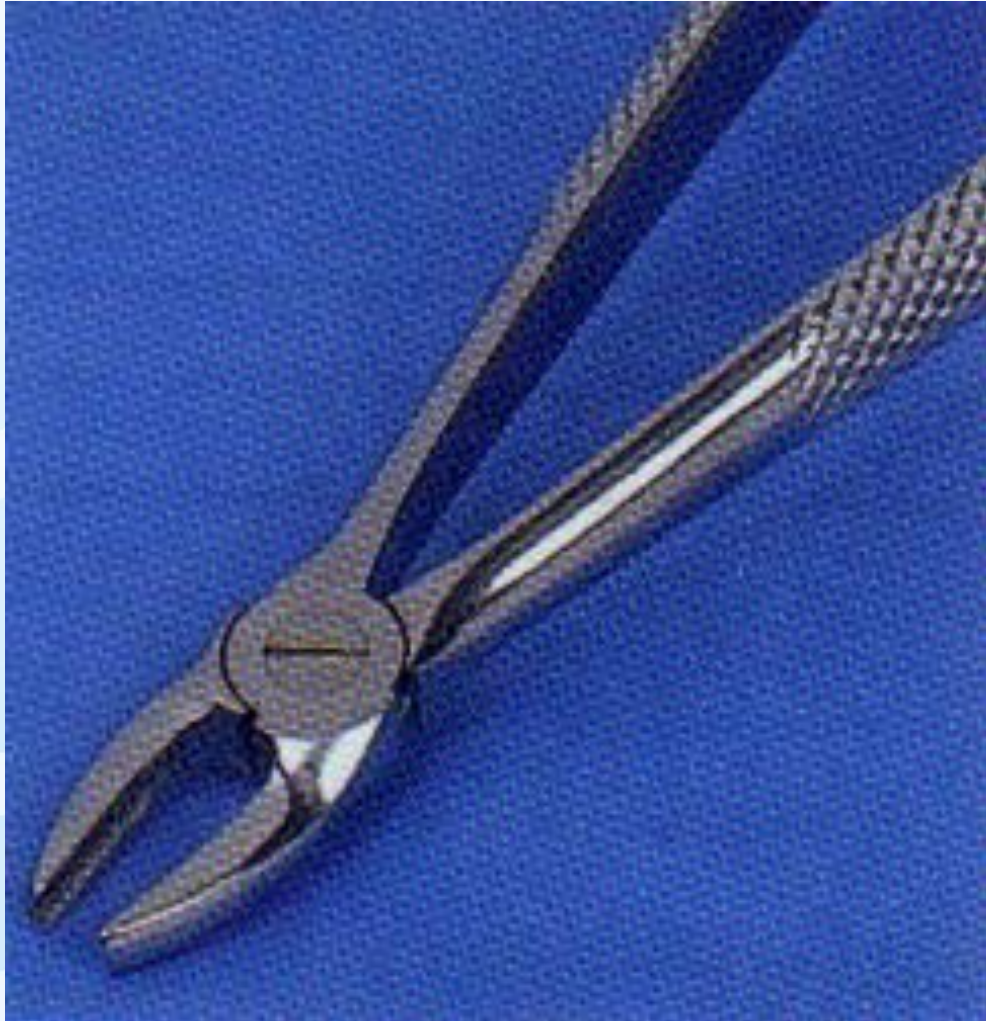
Datortomografi (Svårare diagnostik, misstanke resorption)

Sammanfattning

- Klinisk evaluering
  - Försenad eruption
  - Persisterande primära ök 3:or
  - Ingen hörntandsutbuktning
  - Distal/buckaltippning av lateraler
  - Kronform lateraler
  - Kontralateralen erupterat sedan 6 månader
- Rtg-evaluering
  - Lägesbestämning om normalt läge inte kan fastställas
- Tydlig skillnad i eruptionsposition mellan hö och vänster sida på IO rtg/ panoramartg

Behandling

Interceptiv behandling

Extraktion av:

03:a

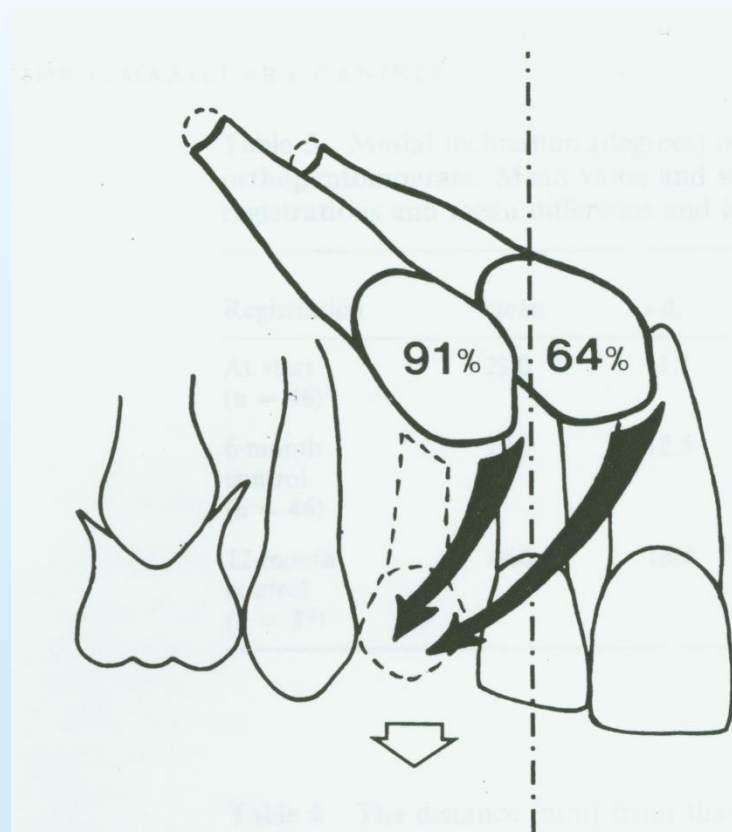
04:a

2:a (tapptand)

Övriga IC beh.

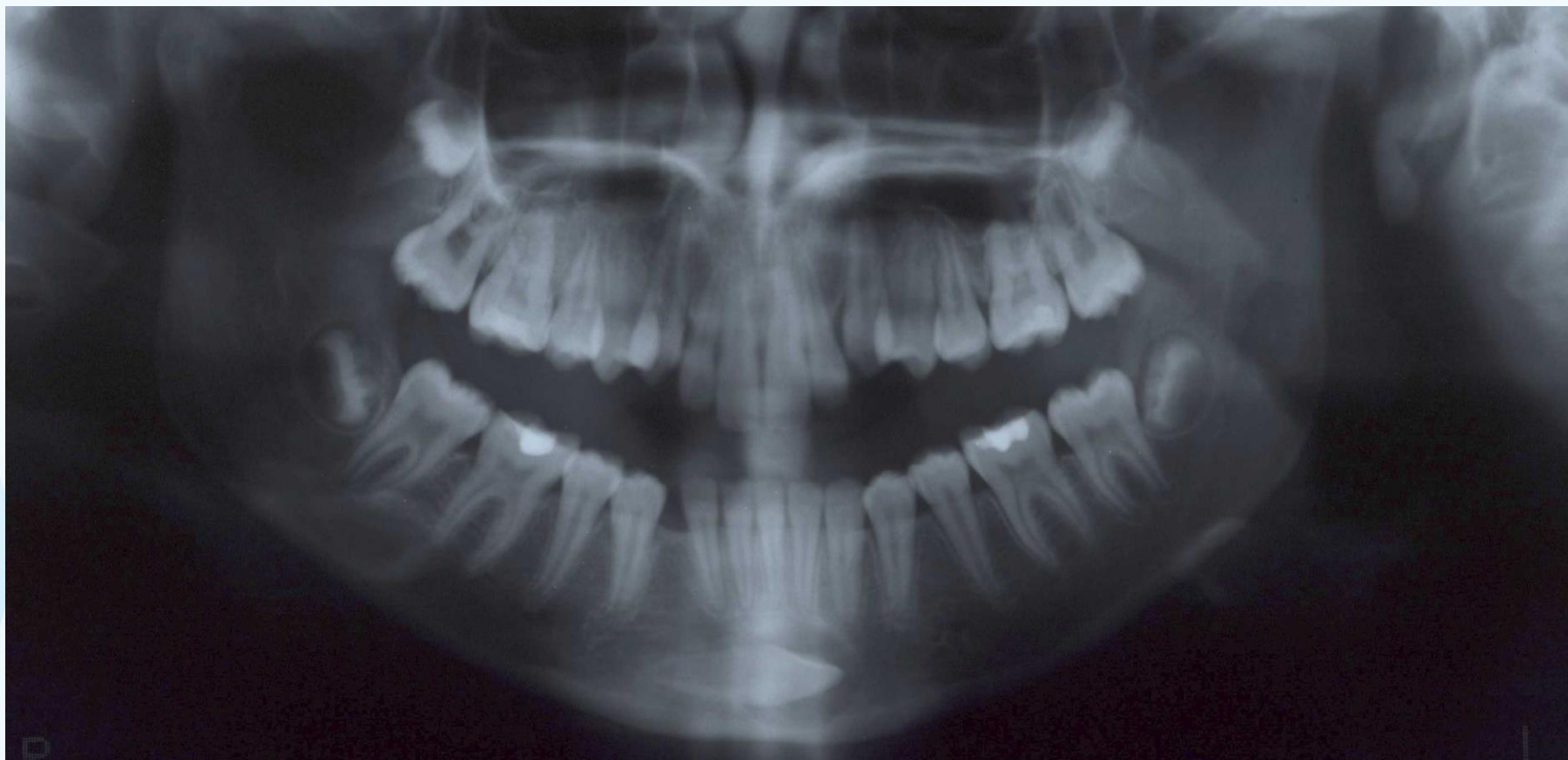
(eg sag/transv expansion)

Kürol et al 1988

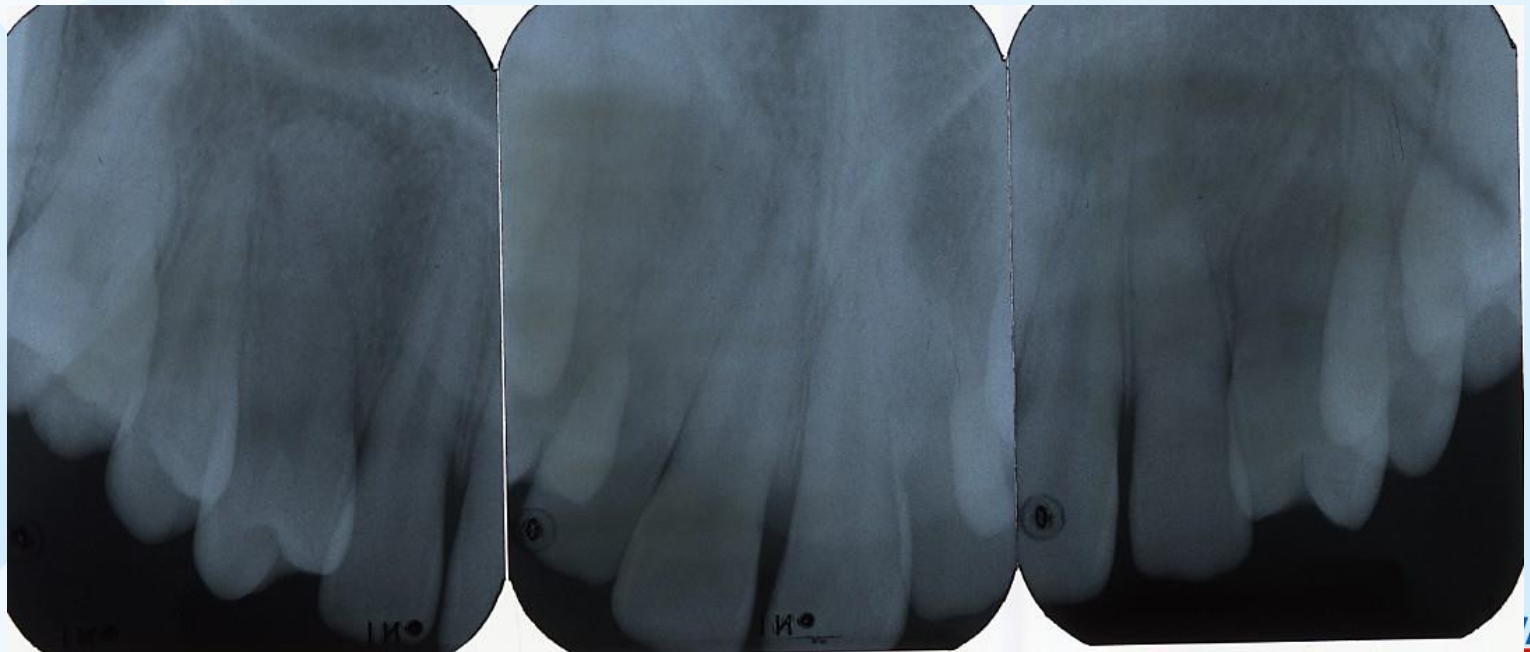
Behandling i det permanenta bettet

- Ingen behandling
- Ortodontisk platsberedning
- Kombinerad kirurgisk/ortodontisk behandling
- Extraktionsbehandlingar (2:or,3:or,4:or)
- Autotransplantation
- Protetisk ersättning

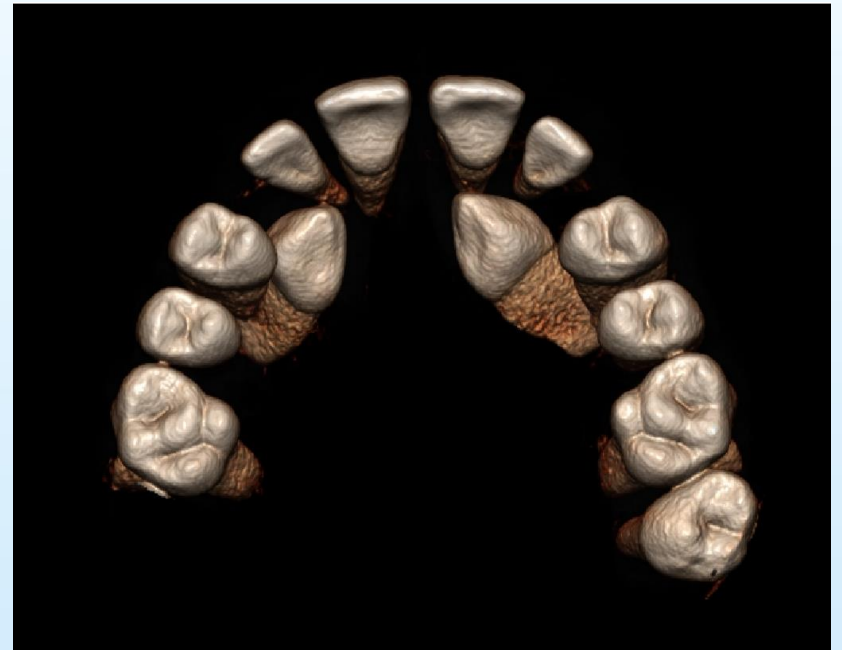
201208 , Tjej 12 år

201302

Tack för uppmärksamheten

